



ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Робоча програма освітнього компоненту (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>18 Виробництво та технології</i>
Спеціальність	<i>184 Гірництво</i>
Освітня програма	<i>Геоінженерія</i>
Статус дисципліни	<i>Обов'язкова</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/очна(вечірня)/заочна/дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>II курс, 3-й семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити/120 год</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік (у формі захисту звіту)</i>
Розклад занять	<i>Згідно з офіційним розкладом на сайті університету</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Керівник практики: професор кафедри геоінженерії, д.пед.н., к.хім.н., професор Кофанова Олена Вікторівна, helenkof555-iee@iill.kpi.ua
Розміщення курсу	Стає доступним у Google Classroom перед початком семестру.

Програма освітнього компоненту

1. Опис освітнього компоненту, його мета, предмет вивчення та результати навчання

Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності. Це вид практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі.

Базою проходження практики є кафедра геоінженерії ІЕЕ КПІ ім. Ігоря Сікорського за якою закріпленні аспіранти.

Предмет практики: викладацька діяльність у закладах вищої освіти.

Мета педагогічної практики полягає у формуванні професійної педагогічної компетентності у процесі забезпечення викладання навчальних дисциплін для здобуття універсальних компетентностей дослідника.

Основні завдання педагогічної практики:

Компетентності:

- Здатність проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей;
- Здатність до засвоєння знань, умінь та навичок, необхідних для професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО.

– Здатність до організації, підготовки та проведення різних форм навчання, аналізу та оцінювання методик проведення занять (лекцій, практичних, лабораторних) зі студентами ЗВО.

Програмні результати навчання.

– Мати передові концептуальні та методологічні знання з гірництва і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

– Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми гірництва державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

– Вміти застосовувати знання основ аналізу та синтезу в різних предметних областях, критичного осмислення й розв'язання науково-дослідних проблем; розуміти філософські концепції наукового світогляду, роль науки, пояснювати її вплив на суспільні процеси; вміти формулювати і перевіряти гіпотези;

– Застосовувати основні поняття і категорії педагогіки та методи викладання у вищих навчальних закладах; володіти педагогічними принципами та особливостями освітнього процесу у вищій школі, змістом діяльності та функцій викладача (навчальна, виховна, діагностична, організаційна, просвітницька); аналізувати власну педагогічну діяльність та за необхідності її корегувати.

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компоненту (місце в структурно-логічній схемі навчання за освітньою науковою програмою)

Педагогічна практика аспірантів є завершальним етапом освітньої складової, яка базується на загальних та фахових компетентностях, що забезпечують загальнонаукову, мовну та універсальну підготовку.

3. Зміст освітнього компоненту

На педагогічну практику заплановано 120 год./ 4 кредити ECTS. Вона включає лекції та практичні заняття, самостійну роботу аспірантів та залік.

Семестр	Код кредитного модуля	Всього (кредит/год.)	СРС	Семестровий контроль
3	ПОЗ	4/120	120	залік

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна:

1. Підборський Ю., Хмельницька О. Педагогічна майстерність викладача : навчальний посібник. Міністерство освіти і науки України, Університет Григорія Сковороди в Переяславі. Переяслав : Домбровська Я. М., 2020. 155 с. URL: <http://ephsheir.phdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/8989898989/5165/>

<http://ephsheir.phdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/8989898989/5165/%d0%9f%d0%b5%d0%b4%d0%b0%d0%b3%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0%20%d0%bc%d0%b0%d0%b9%d1%81%d1%82%d0%b5%d1%80%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c%20%d0%b2%d0%b8%d0%ba%d0%bb%d0%b0%d0%b4%d0%b0%d1%87%d0%b0%20%d0%bf%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba%202020.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

У

2. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с. URL: https://www.pedagogic-master.com.ua/2022/Volkova_1.pdf
3. Кофанова О. В., Кофанов О. Є. Роль геоекології у формуванні дослідницьких компетентностей у студентів-екологів і майбутніх фахівців з гірництва. *Вища освіта України*. 2020. № 2. С. 37–45. URL: <https://drive.google.com/file/d/1uHHmrX95ASxsdTCg0VtCp4HiRhB5eh-s/view?usp=sharing>
4. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с. URL: [https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/методика%20 викладанняpdf?id=1cce4002-ce8d-4991-809f-f0fcd3d3994b](https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/методика%20викладанняpdf?id=1cce4002-ce8d-4991-809f-f0fcd3d3994b)
5. Крамська З. М., Галузінська М. І. Педагогічна майстерність викладача вищої школи : навчально-методичний посібник для здобувачів освіти закладів вищої та фахової передвищої освіти. Міністерство освіти і науки України, КВНЗ Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т.Г. Шевченка. Умань : Видавець "Сочинський М. М.", 2021. 238 с.

Додаткова:

6. Лякішева А. В., Грицюк Л. К. Методика викладання навчальних дисциплін соціально-педагогічного напрямку студентам ВНЗ : навч.-метод. посіб. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 504 с. URL: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/soc_ped.pdf
7. Педагогічна майстерність : комплекс навчально-методичного забезпечення для підготовки аспірантів всіх спеціальностей денної форми навчання / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Г. В. Ложкін, Н. Ю. Волянчук, О. В. Москаленко ; ред. Н. Ю. Волянчук. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. 49 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18989>
8. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х. : Вид-во НФаУ, 2009. 140 с. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/handle/123456789/1759>
9. Кофанова О. В., Киричков Ю. В. Зближення форм навчання у середній та вищій школах як умова найскорішої адаптації студентів-першокурсників до навчання у технічному університеті. Наукові записки Вінницького держ. пед. ун-ту ім. Михайла Коцюбинського. Сер.: Педагогіка і психологія. 2019. №58. С. 115–120.
10. Моделювання компетентнісної професійної освіти в контексті євроінтеграції: монографія / кол. авт; за заг. ред. проф. Н.П. Волкової. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 356 с. URL: https://www.pedagogic-master.com.ua/2022/Volkova_3.pdf
11. Кофанова О. В. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів-екологів засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Вища шк.* 2012. № 8. С. 72–87.
12. Кофанова О. В. Системно-синергетичний підхід до моделювання компетентнісно орієнтованої методичної системи хімічної підготовки майбутніх інженерів-екологів. *Вища освіта України*. 2012. № 3(46). С. 66–74.
13. Мадзігон В. М., Волощук І. С. Технології дослідження освітніх проблем: посібник. К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2018. 370 с. URL: <https://www.pedagogic-master.com.ua/public/Madzigon.pdf>
14. Старостіна О. Професійна майстерність у системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в Англії та Україні: Монографія. За заг. ред. Семенової А. В. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2015. 154 с. URL: https://www.pedagogic-master.com.ua/public/school_semen/Starostina_m.pdf
15. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2006. 256 с. URL: https://www.pedagogic-master.com.ua/2022/Volkova_2.pdf
16. Педагогічна майстерність: Підручник. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. та ін. За ред. Зязюна І. А. 3-тє видання. К. : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с. URL: https://www.pedagogic-master.com.ua/public/PM_Zyazyun.pdf

Навчальний контент

5. Методика опанування освітнього компоненту (освітнього компонента)

Педагогічна практика аспірантів проходить у три етапи та передбачає такі види діяльності:

- знайомство з організацією навчально-виховного процесу в університеті;
- вивчення досвіду викладання провідних викладачів університету під час відвідування аудиторних занять з професійно-фахових дисциплін;
- розробка плану та змісту навчальних занять, методична робота з професійно-фахових дисциплін;
- самостійне проведення навчальних аудиторних занять з професійно-фахових дисциплін, самоаналіз;
- участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів;
- індивідуальна робота зі студентами під час консультацій, керівництво науковими студентськими дослідженнями (підготовка до наукових конференцій).

1. Організаційно-методична діяльність аспіранта

Початковий етап педагогічної практики – 20 годин, включає:

- Відвідування лекцій, або практичних, або лабораторних занять та консультацій викладачів кафедри;
- Підготовка разом із керівником плану проведення лекційних, або практичних, або лабораторних занять;
- Складання тематичних планів занять та завдань до обраного курсу, що обрано разом з керівником;

2. Навчально-методична діяльність аспіранта

Основний етап педагогічної практики – 80 годин, включає:

- Розробка плану, конспекту та методичного забезпечення лекцій з обраного курсу;
- Розробка засобів поточного або модульного контролю;
- Розробка планів-конспектів практичних занять та їх методичного забезпечення;
- Проведення аудиторних занять аспірантом згідно встановленого графіку;
- Проведення індивідуальних занять зі студентами у вигляді консультацій з метою підготовки до виступу до участі на наукових конференціях;

На заняттях аспіранта має бути присутній викладач – керівник практики. Після кожного проведеного аспірантом заняття має проводитися детальне обговорення, яке повинно виявити переваги та недоліки проведеного заняття. Під час педагогічної практики аспіранти ведуть щоденники, в яких записують у довільній формі зміст проведеної роботи, результати спостереження за навчально-виховним процесом, власною педагогічною діяльністю, особисті враження від практики, побажання щодо її проведення. Щоденник є основою для написання звіту про практику (Додаток 2)

3. Організаційно-підготовча робота до підсумкового контролю

Заключний етап педагогічної практики (20 годин) включає:

- Підготовку звітної документації про проходження практики;*
- Складання заліку у формі захисту звітної документації.*

6. Самостійна робота аспіранта

Самостійна робота аспіранта включає в себе:

- Ознайомлення із правилами внутрішнього розпорядку та техніки безпеки, встановленими на кафедрах стосовно навчального процесу;
- Вивчення системи навчально-виховної роботи кафедри та особливостей методичної, наукової та організаційної роботи викладачів кафедри;
- Ознайомлення з кредитно-модульною системою освітнього процесу ЗВО;
- Знайомство з студентською аудиторією, з якою практикант буде проводити навчальні заняття.

Політика та контроль

7. Політика освітнього компоненту

Практика проводиться на базі кафедри геоінженерії, де здійснюється підготовка аспірантів. Під час проведення практики аспіранти підпорядковуються правилам внутрішнього розпорядку та техніки безпеки, встановленим на кафедрах університету стосовно навчального процесу.

Місце та терміни проведення педагогічної практики визначаються на основі навчального плану підготовки аспірантів в КПІ імені Ігоря Сікорського відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю – 184 Гірництво.

Тривалість проведення педагогічної практики встановлюється у відповідності з навчальним планом і графіком навчального процесу підготовки аспірантів та індивідуальними планами аспірантів. Вона триває у третьому семестрі навчання (очна форма). Загальна кількість годин – 120 і включає в себе, зокрема, навчально-методичну роботу (підготовка до занять, формування методичної документації, відвідування та аналіз занять, керівництво різними видами діяльності студентів), а також інші види робіт відповідно до даного силабусу.

Терміни проходження практики та її програма визначаються в індивідуальному плані аспіранта, що складається разом із науковим керівником, затверджується науковим керівником і завідувачем кафедри, до якої прикріплений аспірант.

Графік роботи аспірантів складається відповідно до розкладу навчальних дисциплін за погодженням із професорсько-викладацьким складом кафедри. Для проходження практики аспірант разом із керівником вибирають навчальну дисципліну для проведення занять. У перший день практики проводиться установча конференція, на якій аспірантам повідомляють мету і завдання практики, її тривалість, види і форми викладацької діяльності аспірантів, порядок обліку та оцінювання їхньої роботи.

Аспірант спільно з науковим керівником та за погодженням із завідувачем кафедри складає графік проходження практики. Аспірант має право з усіх питань, які виникають під час проходження практики, звертатись до наукового керівника, завідувача кафедри; вносити пропозиції з удосконалення організації навчально-педагогічної практики. Аспірант під час проходження практики за попередньою домовленістю має право на відвідування занять провідних фахівців університету з метою вивчення методики викладання, знайомства з передовим педагогічним досвідом. Аспірант підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку університету, розпорядженням адміністрації та керівників практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, аспірант може бути відсторонений від проходження практики.

Після закінчення практики аспірант повинен подати звітну документацію. Підсумки педагогічної практики аспірантів підводять на засіданні кафедри.

Загальне керівництво педагогічною практикою та науково-методичне консультування здійснює науковий керівник, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики, затверджує загальний план-графік проведення практики, його місце в системі індивідуального планування аспіранта;
- добирає тематику занять і навчальні групи для проведення педагогічної практики;
- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу аспіранта, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, приймає заходи щодо ліквідації недоліків в організації практики;
- готує відгук про проходження практики.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності аспіранта на всіх етапах протягом усього періоду практики.

1. Науковий керівник надає аспіранту організаційну та методичну допомогу. Він рецензує методичні матеріали до лекцій та семінарських занять, що заплановані для розробки аспірантові, має бути присутнім на лекціях та семінарських заняттях, що проводить аспірант. Все це знаходить відображення у відгуку наукового керівника про проходження практики аспірантом.

2. За результатами проходження практики аспірант оформлює звітні матеріали та подає на кафедру:

- письмовий звіт про проходження практики, де описано види виконаної роботи та пропозиції щодо покращення змісту практики та умов її проведення (звіт погоджується з керівником практики та підписується деканом факультету) (Додаток 1);
- план-конспект проведених аудиторних занять (лекційного та практичних) та методичні матеріали;
- аналіз відвіданих навчальних занять;
- тестові завдання для поточного, або модульного контролю;
- інформацію про проведену зі студентами профорієнтаційну та наукову роботу;
- щоденник педагогічної практики.

Відсутність хоча б одного з вказаних документів має наслідком недопущення аспіранта до захисту практики та виставлення йому незадовільної оцінки.

3. Кінцевим результатом педагогічної практики є захист її результатів перед комісією.

Педагогічна практика аспіранта оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Результати навчальної діяльності аспірантів оцінюються за 100-бальною шкалою.

1. Відвідування лекцій, семінарських занять та консультацій керівника практики – 5 балів.

2. Розгорнутий аналіз у формі звіту 2-х занять (лекційного і практичного) викладачів кафедри – 20 балів (10 балів за кожне заняття).

3. Розробка плану, конспекту, методичного забезпечення та проведення лекційного заняття з обраного курсу – 20 балів.

18-20 балів – «відмінно» – аспірант демонструє вміння планувати і реалізовувати різні форми освітнього процесу у ЗВО, самостійно розроблювати плани занять, підбирати і структурувати зміст навчального матеріалу для лекційних занять, логічно і послідовно його викладати, створювати дидактичні матеріали із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

13-17 балів – «добре» – аспірант демонструє теоретичні знання щодо різних форм освітнього процесу ЗВО, вміння самостійно розробити план і підібрати матеріал для

лекційних занять, структурувати його, працювати з дидактичними матеріалами і використовувати сучасні інформаційні технології, однак, у роботі наявні незначні недоліки стосовно вирішення практичних завдань;

9-12 балів – «задовільно» – аспірант демонструє вміння самостійно розроблювати план, підбирати матеріал для проведення лекційного заняття, структурувати його, але відзначається недостатній рівень викладу його на лекції. Відсутня робота з дидактичним матеріалом по забезпеченню лекційного заняття.

0-8 балів – «незадовільно» – аспірант не зміг самостійно розробити план, підібрати матеріал для логічного і послідовного його викладу на лекції. Відсутній творчий підхід у плануванні та організації різних форм лекційного заняття.

4. Розробка планів-конспектів семінарських занять та їх методичного забезпечення, розробка засобів поточного або модульного контролю – 20 балів.

18-20 балів – «відмінно» – аспірант демонструє вміння планувати і реалізовувати різні форми проведення семінарських занять, застосовуючи інноваційні методи, прийоми та засоби закріплення матеріалу студентами, а також контролю і перевірки знань у студентів з пройденого матеріалу.

13-17 балів – «добре» – аспірант демонструє розуміння теоретичних принципів і особливостей методики проведення семінарських занять, застосовує інноваційні методи і прийоми по закріпленню студентами пройденого матеріалу. Однак, у роботі наявні незначні недоліки у реалізації різних форм здійснення контролю й оцінювання знань у студентів.

9-12 балів – «задовільно» – аспірант демонструє розуміння теоретичних принципів і особливостей методики проведення семінарських занять, але у роботі наявні суттєві недоліки в організації проведення семінарського заняття.

0-8 балів – «незадовільно» – аспірант демонструє відсутність розуміння основних принципів методики проведення семінарських занять у ЗВО.

5. Зміст, оформлення та захист звіту з педагогічної практики – 35 балів.

6. Розрахунок шкали (R) рейтингу: сума вагових балів отриманих аспірантом протягом педагогічної практики складає: $R_c=5+20+20+20+35=100$ балів

Умовою допуску до захисту педагогічної практики є виконання аспірантом усіх видів діяльності та оформлення звіту.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з освітнього компоненту

Додаток 1

ЗВІТ З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ АСПІРАНТА

(кафедра)

(спеціальність)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Звіт складається аспірантом за даною формою. Але необхідно зазначити наступне: період проходження практики; загальний обсяг годин; сітка занять, проведених аспірантом (дати проведення, академічна група, тема, вид занять); перелік методичних матеріалів, розроблених під час педагогічної практики; відвідування аудиторних занять з психології та психолого-педагогічних дисциплін; керівництво науковими студентськими дослідженнями: підготовка до олімпіад, підготовка тез доповідей на наукових конференціях тощо (список студентів); пропозиції щодо покращення змісту практики та умов її проведення.

Термін проходження практики: _____

Загальний обсяг годин: _____

Науковий керівник: _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Директор НН ІЕЕ _____ **Оксана ВОВК**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Навчально-науковий інститут
енергозбереження та енергоменеджменту
Кафедра геоінженерії**

ЩОДЕННИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Аспіранта (-ки) _____
Курсу навчання _____
Рівня вищої освіти _____
Спеціальності _____
Керівник практики _____
Термін проходження практики _____

Київ – 20____

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

Аспірант _____ направляється на педагогічну практику в КПІ імені Ігоря Сікорського на кафедрі геоінженерії з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

Директор НН ІЕЕ _____ Оксана ВОВК
(М.П.)

Керівник практики від кафедри _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Аспірант _____ на практику прибув «__» _____ 20__ р. вибув «__» _____ 20__ р.

Керівник практики від кафедри _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

6. РОБОЧІ ЗАПИСИ ПІД ЧАС ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

7. ПРАВИЛА ВЕДЕННЯ Й ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА

7.1. Щоденник – основний документ аспіранта під час проходження практики.

7.2. Якщо аспірант проходить практику за межами КПІ імені Ігоря Сікорського, щоденник є також посвідченням про відрядження аспіранта, що підтверджує тривалість перебування його на практиці.

7.3. Під час практики аспірант повинен коротко записувати щоденне виконання календарного графіка проходження практики.

7.4. Не рідше як раз на тиждень аспірант зобов’язаний подавати щоденник на перегляд керівникові практики від кафедри, який перевіряє щоденник.

7.5. Після закінчення практики щоденник разом із звітом переглядає керівник практики від кафедри, складає відгук і підписує їх.

7.6. Відповідно оформлений щоденник разом із звітом аспірант здає на кафедру.

Практика не зараховується, якщо щоденник не оформлений згідно з вимогами програми практики.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: Директор НН ІЕЕ, професор кафедри геоінженерії, д.т.н., проф. Вовк О.О.,

в.о. завідувача кафедри геоінженерії, д.т.н., проф. Зуєвська Н.В.,

професор кафедри геоінженерії, д.т.н., проф. Кравець В.Г.,

професор кафедри геоінженерії, д.пед.н., к.хім.н., проф. Кофанова О. В.

доцент кафедри геоінженерії, к.т.н., доц. Ган А.Л.,

доцент кафедри геоінженерії, к.т.н., доц. Шайдецька Л.В.

Ухвалено кафедрою геоінженерії (протокол № 16 від 22 червня 2023 року)

Погоджено Методичною комісією НН ІЕЕ (протокол № 9 від 22 червня 2023 року)